

PANDEMİ DÖNEMİNDE ANNE/BABANIN SANAT EĞİTİMCİSİ ROLÜ ÜSTLENMESİ BAĞLAMINDA ÇOCUK-OYUN VE SANAT

DURING THE PANDEMIC PERIOD IN THE CONTEXT OF PARENT'S TAKING ON THE ROLE OF ART EDUCATOR KIDS-PLAY AND ART

Dr. Öğr. Üyesi. Özdemir KARABAY

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Öğretim Üyesi, Amasya/Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-2184-5729

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Malatya//Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-0787-7505

Cite As Karabay, Ö. & Geçen, F. (2021). "Pandemi Döneminde Anne/Babanın Sanat Eğitimsi Rolü Üstlenmesi Bağlamında Çocuk-Oyun Ve Sanat", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:6, Issue:26; pp:1033-1043

ÖZET

Ülkemizde yaklaşık bir yılı aşkın bir süredir Covid 19 pandemisi nedeniyle eve kapanmak zorunda olan aileler ve özellikle okul çağında bulunan (5-12 yaş arası) çocuklar çok büyük sıkıntılar çekerken bu sıkıntıların yaratmış olduğu kaos eğitim sürecini bile yap-boz tahtasına dönüştürmüştür. "Eğitim uzaktan olsun-hayır yüz yüze olsun" diyerek evde kalmak zorunda bırakılan çocukların evde televizyon başında ders çalışma, yemek yeme, TV izleme, uyuma süreleri dışında kalan zamanlarını geçirecekleri bir zaman dilimi yaratarak, onların oyun ve sanatı birlikte ele alıp bu dezavantajlı durumu avantaja dönüştürme girişimini hayata geçirmek amacıyla başlatılan bu çalışmada özellikle anne ve babaların sanat eğitimsi rolü üstlenmesi planlanmaktadır. Yapmış oldukları sanat etkinliklerinde hedef, çocuğun merak etme, hayal kurma becerisini de işin içine katarak ve çevresinde bulunan, toplumda çerçöp olarak nitelendirilen atık ve artık (evsel atık) malzemeye bakış açısını değiştirmek, söz konusu bu atık ve artık malzemeyi görsel uyaran olarak kullanmasını sağlamak ve en önemlisi çocuğu bu süreçte psikolojik olarak rahatlatmaktır. Çalışmada Sanat Eğitimi sürecinde en etkin yöntemlerden biri olan "Gösterme Yöntemi" kullanılmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemi ile yapılmış olup kitap, makale, tez ve internet dokümanları taranarak literatür taramasına gidilmiştir. Sonuç olarak Eğitici, öğretici ve en önemlisi içinde sanatın da bulunduğu bu oyunlar sayesinde çocuğun algılama yeteneği güçlendirilirken atık malzeme ile artık malzeme arasındaki farkı görüp algılaması sağlanmalıdır. Çocuklar belirli bir yaşa ergenliğe kadar soyut kavramları algılayamazlar. Somut kavramları algılayan çocuğun yaşam alanını oluşturan oyun bir nevi çocuğun geleceğe hazırlanmasının provasıdır. Ebeveynlerin sanatsal etkinlikleri oyun haline dönüştürmesi çocukların ilgisini çekecek, yaratıcılıklarını geliştirecek, sosyalleşmelerini sağlayacak, el-kol kaslarının gelişimini sağlayıp onların el- zihin koordinasyonlarını kurmalarına büyük oranda yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Sanat Eğitimi, Anne-baba, Evsel Atık, Psikoloji

ABSTRACT

Families who have to stay at home due to the Covid 19 pandemic for over a year in our country, and especially children of school age (5-12 years old) have suffered great difficulties, while the chaos created by these problems has turned even the education process into a puzzle board. By creating a time period where children, who are forced to stay at home by saying whether "education is distance-no face-to-face", will spend their time outside of studying, eating, watching TV and sleeping in front of television at home, it is an attempt to turn this disadvantaged situation into an advantage by taking play and art together. It is planned that especially mothers and fathers assume the role of art educators in this project, which was initiated to put it into practice. The aim of their art activities is to include the child's ability to wonder and imagine, and to change the perspective of the waste and residual (household waste) material in the environment, which are considered as garbage in the society, to ensure that this waste and residual material is used as a visual stimulus and most importantly. psychological relief of the child in this process. In the study, "Demonstration Method", which is one of the most effective methods in the Art Education process, was used. Children cannot perceive abstract concepts until a certain age is puberty. The game, which forms the living space of the child who perceives concrete concepts, is a kind of rehearsal of the child's preparation for the future. Parents' conversion of artistic activities into games will attract children's attention, develop their creativity, allow them to socialize, provide the development of hand-arm muscles and greatly help them establish hand - mind coordination.

Keywords: Pandemic, Art Education, Parents, Household Waste, Psychology

1. GİRİŞ

Ülkemizde son zamanlarda büyük oranda artış gösteren covid 19 pandemisi nedeniyle eve kapanmak zorunda olan aileler ve özellikle okul çağında bulunan (5-12 yaş arası) çocuklar bulunmaktadır. Hastalık nedeniyle sağlık bakanlığının uygulamaya koyduğu yasalara ek olarak bir de ya çocuğuma bulaşırsa düşüncesinde olup kaygıyı kaosa dönüştüren anne-babalar bulunmaktadır. Bu süreçte ebeveynlerin tarafından çocukların doğru bilgilendirmesi, psikolojik ve duygusal açıdan desteklemesi oldukça önemlidir (URL-1). Bu durumlar çocuğun okula gönderilmemesi, sokağa, parka ve bahçeye bile çıkarılmaması gibi etkenler ile evlerde kaosun, stresin, gerilimin ve hatta anne-babaların aralarında tartışmaların yaşanmasına neden olmaktadır. Düşünmek gerekirse; Normal şartlarda okula giden, sokağa çıkan, oyun oynayan velhasıl bunlarla deşarj olan bir çocuk bir anda yasaklarla önce okula gönderilmemiş, sonra sokağa çıkarılmasına izin

verilmemiş. İşin daha kötüsü önceleri anne-babayla hafta sonları yemeğe, Alışveriş merkezine giden çocuk bir anda bunların hepsinden yoksun bırakılmış ve çocuğa tam bir tecrit uygulanmış. Çocuğun yaşayacağı kısıtlı alan içerisindeki travmalar ve yoksunluklar kaçınılmaz hale gelmektedir.

Bu durumda bir empati kurulması gerekirse; anne-babaların çocuğun yerine kendilerini koyarak çözüm üretmeleri gerektiği söylenebilir!.. Şu anki yetişkin bireyler bu problemi yaşayan çocukların yaşadıkları kısıtlamaları yaşasa idiler bu tecrite ne kadar dayanabilirdiler? Üstelik şu anki nesil daha fazla teknoloji ile vakit geçirdiğinden fazla sosyalleşememeleri ve günümüz yetişkinlerin çocukluk dönemlerindeki teknoloji yoksunluğu ve daha fazla sosyalleşme ve oyun oynamalarını da göz önünde bulundurursak vehamet daha fazla kendini göstermektedir. Yaklaşık 1990 ve öncesi doğumlu yetişkin bireyler, top oynar, topaç çevirir, saklambaç, körebe vb. oyunlar oynardı. Her yörenin kendine özgü çocuk oyunları mevcuttu. Oynanan bu çocuk oyunlarının birçoğu ülkemizin değişik bölgelerinde aynı veya farklı adlarla, benzer şekilde oynanmaktaydı (Özdemir, 2006, s. 438-439). Bu yetişkin bireyler bu oyunları oynardı ve ebeveynler çoğunlukla ekonomik gerekçelerle oyuncaklar alamazdılar. Kendi arabalarını kilden, telden, ahşaptan.. yapar, çiviyle çeşitli oyunlar oynar, şeker ambalajlarıyla yaratıcı ürünler ortaya çıkarır, şeker sapsarıyla oyunlar oynar, taşlardan ve sopalardan yararlanarak çeşitli oyunlar oynanır, kendi bebeklerini bezden yaparlar ve sayılamayacak kadar çok çeşit oyun oynanırdı. Bu durumda o dönem çocuklarının becerikli, üretken ve yaratıcı olmalarına katkı sağlardı. Bu etkinlikler hem ev içinde hem de sokakta yapılırdı. Sokakta oynamak adına çocuklar yeri gelir kaçır ama oyunları yine de oynarlardı. O dönem çocuklarının çok mutlu oldukları gerçeğini reddedemeyiz (URL-4).

Evde kalmak zorunda bırakılan çocukların evde TV’de ders çalışma, yemek yeme, TV izleme, uyuma süreleri dışında kalan zamanlarını geçirecekleri bir zaman dilimi yaratarak onların oyun ve sanatı birlikte ele alıp bu dezavantajlı durumu avantaja dönüştürme girişimini hayata geçirmek amacıyla başlatılan bu çalışmada özellikle anne ve babaların öncülük etmesi planlanmaktadır.

Çocuk psikolojisi ve eğitim psikolojisi alanında biraz araştırma yaparak bu sürece hazırlanmaları bu uygulamanın ilk adımı olacaktır. Çocuğun sanatla eğitimi konusunda kendi çocukluğuna dönerek o yıllarda öğretmenleri tarafından yaptırılan etkinlikleri günümüze yorumlayarak yeniden ele alıp kendi çocuklarıyla uygulamaya koyma düşüncesi de düşünülebilir. Ya da üniversite okumuş olan ebeveynler, üniversitedeki hocalarının yaptırmış olduğu etkinlikleri kendi çocuklarıyla birlikte yeniden ele alıp-güncelleyip hayata geçirebilirler.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Pandemi Sürecinde Evde Çocuk-Oyun ve Sanat

Anne-babanın evde yapmış oldukları sanat etkinliklerinde amaç, evde uzun süre kalmak zorunda olan okul öncesi ve ilkököl dönemi çocuğun bu süreçte okul etkinliklerinden bir nebze de olsa geri kalmaması, onun bu süreçte farklı etkinliklerle dikkatinin sokak, oyun parkı, AVM gibi ortamlardan daha farklı ortamlara çekilmesi ve en önemlisi çocuklar için çok büyük önemi olan oyunlarla bu etkinliğin desteklenmesi bireysel olarak ele aldığımızda ise içinde oyunun olduğu çocuğun yaşam felsefesini, hayal gücünü ve bakış açısını imkânlar dahilinde, herhangi bir zorlamaya mahal vermeden genişletmek ve zenginleştirmektir. Bunu başarabilmek için de başta anne-babalara, evde bulunan büyük anne ve büyük babalara, varsa abi rolünde büyük kardeşlere önemli sorumluluklar düşmektedir.

Bunun üstesinden gelebilmekte; söz konusu aile efradının çocuğa karşı sorumluluğunu bilip kendini bu sıkıntılı pandemi döneminde biraz araştırma yaparak çok yönlü ve kapsamlı geliştirmesine bağlıdır. Anne ve baba internet üzerinde araştırma yaparak ve en önemlisi çevrelerinde bulunan atık ve artık malzemeleri kullanarak, çocuğun malzemelere şimdiye kadar olan bakış açısını değiştirerek, onları farklı bir şekilde ele alıp asıl fonksiyonlarının dışında değerlendirerek, yaratıcılığını geliştirerek, atık ve artık malzemeleri çeşitli yönleriyle ele alıp, asıl fonksiyonlarının ötesinde bunlardan sanatsal yeni formlar oluşturduğunda, her şeyden önce onun söz konusu materyallere bakış açısı değişecektir. Bu gibi etkinlikler ışığında atık ve artık malzemelerle yaptırılan çalışmalarla çocuğa kırtasiyecilerde satılan hazır malzemenin dışında daha yaratıcı ifadelerini sergileyebilecekleri ve araştırma yapma alışkanlığı kazandırılabilmesi amaçlanırken, bu süreç çocuğa her bir materyalle etkileşime girme ve hayal kurarak materyallerin farklı özelliklerini keşfedebilme olanağı sağlar.

Hiç vakit kaybetmeden çocuğun hoşça vakit geçireceği ve evde bulunan her bireyin katılacağı bir etkinlik olan türü olan oyun önemli bir gelişim aracı olarak kullanılabılır. Bu tür oyunlar şu niteliklere sahip olması gerekmektedir. İçinde sanatın, eğitimin, düşünmenin, münazaranın olduğu hatta içinde merak etmek,

düşünmek, hayal kurmak ve en önemlisi yaratıcı gücü hayata geçirmek gibi önemli kavramların bulunduğu, bu tür nitelikleri taşıyan farklı oyun türleri olmalıdır. Evde oynanacak oyunlarda önce oyunun yapılacağı yeri belirlenmelidir. Bu oda özellikle televizyondan uzak daha sakin ve mümkünse fazla eşyanın olmadığı bir mekân olmalıdır. Oyun saatini belirlerken annenin yemek, mutfak vb. işlerini bitirmiş olduğu bir vakit olmasına özellikle dikkat edilmelidir.

“Peki nasıl bir oyun oynayabiliriz?” diye soru sorulduğunda

Verilecek cevap;

Önce oyunun kimlerle oynanacağına karar verilmelidir. Sadece çocuk ya da çocuklarla mı? Yoksa evde bulunan öteki bireyler de dahil edilecek midir?

Oyuna başlamadan önce ortaya geniş bir masa konulmalı ve etrafına katılımcı kadar sandalye eklenmeli.

Masanın ortasına önceden temin edilmiş bakliyat (makarna, pirinç, fasulye, nohut, mercimek vb.) ile çerez kabukları (ceviz, fındık, Antep fıstığı, kabak çekirdeği, ay çekirdeği vb.) v kuş yemi, ot, çalı-çırpı, çam kozalağı gibi malzemeleri masanın ortasına gelecek şekilde bırakılmalı.

Ebeveyn çocuğu veya çocukları karşısına almalı ve ona veya onlara çevremizde bulunan (önceden temin ettiğiniz) “çer-çöp” diye nitelendirdiğimiz atık ve artık malzemeleri göstererek “onun neye benzediği” konusunda münazara yapılmalı.

Örneğin, küçük çapta bir çam kozalağını alınmalı ve çocuğa gösterilmeli!..

-“Bu neye benziyor?” diye soru sorulmalı. O yada onlar muhtemelen cevap veremeyecektir!..

Siz o çam kozalağının,

-“Kuşun (Resim 1) gövdesine benzemiyor mu?” diye soruyu cevaplayın ve münazarayı başlatın. Ebeveyn çocuğun bütün dikkatini bu obje üzerine yoğunlaştırarak onu meraklandırıp ona bakmayı değil görmeyi öğretmelidir (bilindiği gibi bakmak ayrı görmek ayrı kavramlardır) ve çocuktaki ilgi ve merak gözlemlenip oyun devam ettirilmelidir.

Ebeveyn şimdi de fiyonk (kelebek kravata benzeyen) makarnayı çocuğa göstermeli;

-“Peki bu neye benziyor?” diye sormalıdır.

Bu aşamada çocuğun makarnaya dikkatli baktığı, düşündüğü ve kuşla bağlantı kurmaya çalıştığı fark edilecektir. İşte burada hedeflenen de bu!.. Çocuğun merak etmesi, düşünmesi, hayal kurması ve nihayetinde yaratıcı gücünü devreye sokması sonucu uygulatıcıya mutlaka bir cevap verecektir. Verdiği cevap yanlış da olabilir. Bu durumda uygulatıcı yani ebeveyn devreye girmeli ve çocuğu cesaretlendirmelidir. Bir kaç denemeden sonra ebeveyn makarnayı çocuğa göstererek almalı ve çam kozalağının kalın kısmında yana gelecek şekilde yapıştırmalıdır. Ebeveyn yani uygulatıcı peki bu neye benzedi diye tekrar sormalıdır. Çocuğun buna doğru veya yanlış cevap vermesini takiben ebeveyn devreye girmelidir;

-“Bu bir baykuşun baş kısmı ile gözleri” diye münazarayı devam ettirmeli ve bir sonraki aşamaya geçmelidir.

Ugulatıcı malzemeler arasında bulunan fındığı almalı ve kırmalıdır. İçindeki meyveyi çıkartmalı ve bunu da çocuğa göstererek soruyu bu sefer farklı bir şekilde cevabı sorunun içinde olacak şekilde sormalıdır;

-“Gözleri oluşturduk ancak kafanın üst kısmını oluşturmadık, bu fındığı kuşun kafasının üst kısmı olarak kullanabilir miyiz?

Çocuk düşünüp cevap verirken uygulatıcı o fındık kabuğunu kozalağın üst kısmında gözlerin arkasına gelecek şekilde yapıştırmalıdır.

-“Oldu mu? Baykuşun kafasına benzedi mi? diye sormayı da ihmal etmemelidir. Çünkü bu baykuşu çocukla birlikte yapıyor ve bu unutulmamalıdır! Bu iletişim ve bilgi paylaşımı çocuğa özgüven kazandıracaktır. Çocuk bu yolla kişiliğini bulacaktır.

Eğer oyuna dönülecek olursa şimdi;

Bu paylaşım ve merakla çocuk tamamen oyunun içinde ve kontrol altına girmiş olacaktır. Artık sorulu-cevaplı bir şekilde oyunu devam ettirilmeli ve bu durum zevkli ve heyecanlı hale getirilmeye çabalanmalıdır.

Fındık kabuğunu kozalağın üst kısmına ve gözün arkasına yapıştırdıktan sonra;

-“Şimdi baykuşun kanatlarını oluşturalım” diyerek ortadan ikiye bölünmüş, içi boşaltılmış büyük boy ceviz kabuklarını alıp kuşun her iki yanına gelecek şekilde yapıştırılmalıdır.

-“Hadi şimdi de böceğin ayaklarını oluşturalım diyerek, ayak formuna benzeyen iki antep fıstığı kabuğunu ele alarak çocuğa gösterilmeli ve çam kozalağının alt her iki kenarına paralel bir şekilde yapıştırarak böceğin ayakları oluşturulmalıdır. Son aşamada da akrilik boya ile siyah renge boyanmalı baykuşun tüylerini oluşturmak için ise çam kozalağının uçlarını koyu bej renge boyanmalıdır. En son aşamada ise böceğin gözlerini oluşturmak için kırmızı mercimek kullanılmalı ve iki mercimek alınmalı ve makarnanın çukur kısmına yapıştırılmalıdır.

Uygulama sonucu çıkan böceği siyah renkte (15 x 20 ebadında) bir mukavvaya yapıştırılmalı ve çalışma bitirilmelidir (Resim 1).

Bundan sonra da baykuş ortaya konulmalı sağa ve sola çevrilmeli alttan ve üstten bakılarak formların nasıl oluşturulduğu çocukla tartışılmalı ve işin tadı hem çocuk hem de uygulatıcı tarafından çıkarılmaya çalışılmalıdır.

Resim 1. Artık malzemelerle yapılan baykuş uygulaması

Toplumda ebeveynler tarafından çer-çöp olarak nitelendirilen materyallerle, çocuklar arasında çok özel bir bağ vardır (Karabay, 2018). Bu büyüklerde olmayan çocuklara özgü bir ayrıcalıktır ve hatta zenginliktir. Eğitici, öğretici ve en önemlisi içinde sanatın da bulunduğu bu oyunlar sayesinde çocukta bulunan bu zenginliğin farkına varılarak hayal dünyalarının genişletilmesi ve yaratıcılıklarının da geliştirilmesi durumunda çocuk içinde yaşadığı dünyaya bambaşka bir gözle bakacak ve çevresinde bu güne kadar gördüğü materyallere farklı anlamlar yükleyecektir.

Zira çocuklar bu (fasulye, nohut, pirinç, mercimek, çerez kabukları, çalı-çırpı-ot, makarna, akasya çiçeği yaprağı, çam kozalağı vb.) materyalleri çevrelerinde atık veya atılmış bir vaziyette çok rahat bulabilirler (Üstelik bu malzemeleri almak için kırtasiyecilere de gitmezler ve para da harcamazlar). Çocuklar kendilerinde ziyadesiyle bulunan meraktan dolayı bu malzemenin neye yarayacağını merak ederek, inceleyerek, hayal kurarak, deneme yanılma sistemi ve yaratıcı düşüncüyü bir araya getirerek sanat eserlerine dönüşebilirler. Anaokulundan ilkokulun birinci kademesine kadar geçen zaman zarfında çocuklar materyalleri farklı biçimlere dönüştürme sürecinden oldukça fazla yararlanırlar. Birçok materyali yaparak-bozarak zengin ve yaratıcı biçimlere sokabilirler. Böylelikle bu materyaller çocukların yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmak için bir esin kaynağı haline gelir. Bundan dolayı çocuklardaki sanatsal beceri ve yaratıcılığı geliştirmek için, söz konusu materyalleri temin ederek onların atık ve artık materyalleri (hijyen kurallarına bağlı kalınması kaydıyla) kullanarak farklı nesnelere dönüştürülmelerine ebeveynler tarafından olanak sağlanmalıdır. Ürünün oluşturulmasındaki süreç kapsamında sanatsal beceri ve yaratıcılığı geliştirme adına ele alınan sanat eğitimi, çocukların kendi dünyalarını anlamalarını sağlar, çocuğun düşünsel ve uygulama perspektifini geliştirir (Feeney ve Moravcik, 1987; Parsons, 1987).

Böylece çeşitli malzemeler kullanılarak oluşturdukları iki ve üç boyutlu sanat çalışmalarında; nokta, çizgi, leke, renk, şekil, biçim ve dokuya yönelik estetik deneyimler elde etmelerine katkı sağlamış oluruz ki bunlar,

her türlü görsel tasarımda ilk başvuru noktası, çizgi, biçim-form, doku, değer ve renkten oluşan sanatın yapı taşlarıdır (Ayaydın, 2009: 111). Ayrıca çevrelere bakarken ne istediğini bilen, daha bilinçli, daha duyarlı, araştırmacı bir kimlik kazanmalarına vesile olunurken, çocuklar fındık, leblebi, fasulye, Antep fıstığı ve mercimeğin artık malzemeler, fındık ve ceviz kabuğu ile Antep fıstığı ve kabak çekirdeği kabukları ile çal-çırpının ise atık malzemeler olduğunu da öğrenmiş olurlar. Atık ve artık malzemelerle yapılan sanat çalışmaları ağırlık, genişlik, mekân, doku, şekil ve denge gibi kavramların çocuklar tarafından kazanımına da yardımcı olmaktadır. Başka bir deyişle, bu süreç çocuğa her bir materyalle etkileşime girme ve materyallerin farklı özelliklerini keşfedebilme olanağı sağlar. Bunlara ek olarak, atık ve artık materyalleri farklı formlara dönüştürme sürecinde çocuk, objeye farklı anlamlar yükleyeceğinden bu durum soyut düşüncenin ve hayal gücünün gelişimine de katkıda bulunacaktır (Acer, D.2011). Ürünün oluşturulmasındaki süreç kapsamında ele alınacak sanat eğitimi, çocukların kendi dünyalarını anlamalarını sağlar, çocuğun perspektif anlayışını geliştirir. (Feeney ve Moravcik, 1987; Parsons, 1987).

Yıllardır ortalıkta (mutfakta, kilerde farklı amaç için) bulundurulmuş veya sokakta bulunup bu güne kadar bilmem kaç kez gördüğümüz bir işe yaramayan söz konusu materyallerin (evsel atık) önceden temin edilerek oyun odasına getirilmesi bunların tekrar ele alınarak oyuna katılan bireyler tarafından neye yarayıp-yaramayacağı konusunda münazara yapılması, oyuna dönüştürülmesi ve en önemlisi atık ve artık materyallere asıl işlevlerinin dışında, farklı bakış açısıyla uygun bir biçimde kullanılması, yaratıcı düşünmeyi uyaran zengin bir kaynak haline getirebilir. Çocuğun yaratıcılığın ve uzamsal zekasının gelişmesinde önemli olan nokta bu olmaktadır.

2.2. Sanat Eğitimi Açısından Değerlendirildiğinde Bu Oyun Çocuğa Ne Kazandırır?

Çevremizde oldukça fazla bulunan çer-çöp olarak nitelendirdiğimiz atık-artık malzemenin kullanılmasıyla duyarlılıkların geliştirilmesi ve bu sayede zenginleştirilen görsel uyaranlar, sanat eğitimi alan çocuğun hayal kurma becerisini de işin içine katarak özgün imge yaratmasını kolaylaştırmasına ve hızlandırmasına katkıda bulunacaktır. Özgün imge yaratma cesareti oluşan, yarattığı özgün imgelerle görsel belleği güçlenen çocukların diğer çocuklara oranla hayal dünyası çok geniş olurken bu alandaki başarısı zihinsel gelişimini olumlu yönde etkiler ve bu da çocuğun toplumda farklılaşmasına, aykırı bir kişiliğe sahip olmasına, daha yaratıcı fikirler ortaya koymasına yardımcı olur. Ayrıca Özgün imge yaratım süreci çocuğun dış dünyayı, daha etkin ve farklı görmesini ve tanımasını da sağlar (Şişginoğlu, K. 2013). Özgün imge yaratma becerisi elde eden ve bunu kanıksayan, yarattığı özgün imgelerle görsel hafızası güçlenen çocukların bu konudaki başarısı dil ve bilişsel gelişimine olumlu yansımaları olacaktır (Şişginoğlu, 2013). Görsel hafızanın dolu olması görsel uyarıcıların erken harekete geçerek daha çabuk algılanmasını sağlarken hem görsel sanatlar alanında hem de okulda sayısal ve sözel derslerle alakalı alanlarda konuyu anlama ve kavrama adına bireye avantaj sağlar. Bu yolla zekası güçlenir ve öğrenmesi kolaylaşır.

Sonuç olarak; burada bir şekilde sanat eğitimcisi rolü üstlenen anne ve baba, çocuğun özgün eserler üretmesi için sadece yönlendirme yapmalıdır. Sanat eğitimi içinde tartışmasız çok büyük payı olan resim eğitiminde asıl hedefin çocuğun hayal kurma becerisini de işin içine katarak ve çevresinde bulunan, toplumda çer-çöp olarak nitelendirilen atık ve artık (evsel atık) malzemeye bakış açısını değiştirmek, söz konusu bu atık ve artık malzemeyi görsel uyaran olarak kullanmasını sağlamak, özgün imge yaratma becerisini geliştirmek, kolaylaştırmak, hızlandırmak ve en önemlisi yukarıda da değindiğimiz gibi sanat eğitimini oyuna dönüştürerek pandemi döneminde zorunlu evde kalış sürecini zevkli hale getirmek olmalıdır. Burada oyundan bahsetmişken önemine de vurgu yapmak gerekir. Çünkü oyun; çocuklarda biriken enerjiyi değerlendirmede, okulca düşünülen her daldaki konular, onların ruhi ve bedeni gelişimine vesile olur. Böylece, aynı zamanda, çocuklar oyunla öğrenirler, çalışırlar ve moral kazanırlar. (Bigalı, 1984:131)

3. ÇALIŞMANIN AMACI

Yapılan bu çalışma ile, evde uzun süre kalmak zorunda olan okul öncesi ve ilkökul dönemi çocuğun pandemi süreci boyunca okul etkinliklerinden bir nebze de olsa geri kalmaması, onun bu süreçte farklı etkinliklerle dikkatinin dağıtılması, kendini sokağa çıkmak zorunda hissetmemesi, dolayısıyla dikkatinin sokak ortamından daha farklı ortamlara çekilmesi ve en önemlisi çocuklar için çok büyük önemi olan oyunlarla bu etkinliğin desteklenmesi bireysel olarak ele aldığımızda ise içinde oyunun olduğu çocuğun yaşam felsefesini, hayal gücünü ve bakış açısını imkânlar dahilinde, herhangi bir zorlamaya mahal vermeden genişletmek ve zenginleştirmek olup buradaki asıl amaç çocuğa akademik bilgiyi öğretmek değil çocuğun sahip olduğu yaratıcılığı ortaya çıkartmak ve ona ilham vermektir (Öncü, s.100).

Bunu başarabilmek için normal hayatta okul öncesi ve ilkökul öğretmenlerine ve bu sıkıntılı süreçte de siz ebeveynlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Bunun üstesinden gelebilmekse; söz konusu anne ve babanın

üniversite okuduğu yıllarda aldığı bu tür etkinliklere yakın yeni aktiviteler yaratarak kendini bu sıkıntılı dönemde kapsamlı geliştirmesiyle doğru orantılıdır. Bir anne veya babanın üniversitede okuduğu yıllara dönüp lisans eğitimi döneminde, aldığı sanat eğitimini günümüzdeki teknolojik gelişmeler paralelinde güncelleyip kendi çocuğunun yaratıcılığını geliştirerek, atık ve artık malzemeleri çeşitli yönleriyle ele alıp, asıl fonksiyonlarının ötesinde bunlardan sanatsal yeni formlar oluşturduğunda, her şeyden önce kendinin ve çocuğunun söz konusu materyallere bakış açısı değişecektir. Burada atık ve artık malzemelerle yapılan çalışmalarla çocuğunu kırtasiyecilerde satılan hazır malzemeyi kullanma alışkanlığından vazgeçirerek araştırma yapma alışkanlığı kazandırması amaçlanırken, bu süreç çocuğa her bir materyalle etkileşime girme ve hayal kurarak materyallerin farklı özelliklerini keşfedebilme olanağı sağlamış olur.

Pandemi döneminde zorunlu olarak sanat eğitimcisi rolü üstlenen anne ve babanın elde etmiş olduğu bu kazanım ile birlikte kendi yaptıklarını yeniden ele alıp bunu çocuğun bulunduğu yaş seviyesine indirgediğinde, bu deneyim ve kazanımını profesyonelce ele alıp daha ileri götürüp yeni, farklı, en önemlisi kendi yaratıcılığını işi içine katıp alışagelmışin dışında formlar ve tasarımlar oluşturduğunda; anne ve baba alan hâkimiyeti kazanmış olacaktır. Dahası, üniversitede lisans döneminde aldığı buna benzer sanat eğitimini ev ortamında eğitim amaçlı kullanması çocuğun yanı sıra kendine de (çalışıyorsa) iş ortamından, ev hanımıysa evdeki asıl görevlerinden bir süreliğine uzak kalması ve deşarj olması açısından büyük kazanımlar sağlayacaktır. Bir anne olarak bunları başardığında ise annenin özgüveni gelişecek, çocuklarına, “sanat eğitimciliği alanında” bende varım diyerek normal şartlardakinden farklı bir yeteneğe/düşünceye sahip olduğunu gösterecek ve bir farkındalık yaratmış olacaktır. Ayrıca bu kazanımlarla evdeki veya sosyal çevresindeki insanlara “her şeyin üstesinden gelebilen, güçlü bir kadın” imajı vermiş olacaktır.

4. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırma genel olarak nitel bir araştırma olmasına rağmen 40 veliye uygulanan açık uçlu sorularla nicel bir yapıda kazanıp hem nitel hem de nicel bir karma yapıya dönüşmektedir. Araştırmada uygulamanın yapıldığı il genelinde ve belli bir bölgede yaşayan 25 yaş ve üzerinde, uygulamaya katılmayı kabul eden 40 katılımcıya beş açık uçlu sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Katılımcılara; Anne babaların evde kalmak zorunda bırakılan çocukların evde televizyonda ders çalışma, yemek yeme, TV izleme, uyuma süreleri dışında kalan zamanlarını geçirecekleri bir zaman dilimi yaratarak oyun ve sanatı birlikte ele alıp eğitim psikolojisi ve çocuk psikolojisi çerçevesinde bu dezavantajlı durumu avantaja dönüştürme girişimleri değerlendirilirken, pandemi döneminde gerçekleştirilen bu etkinlik sonucunda uygulamanın gerek aile üzerinde gerekse çocuk üzerinde bıraktığı olumlu ya da olumsuz etkileri hakkındaki görüşleri de tartışmaya açılmıştır.

Bu çalışmada Sanat Eğitimi sürecinde en etkin yöntemlerden biri olan “Gösterme Yöntemi” kullanılmıştır. Söz konusu yöntem konunun daha iyi anlaşılması için görsel örneklerin gösterimi, uygulamanın nasıl yapılacağını, yeni bir tekniğin nasıl kullanılacağını göstermede oldukça etkili ve faydalıdır (Kırıçoğlu, 2009). Bu yöntemle, öğrencinin ilgisi atık ve artık malzemelerin nasıl kullanılabilceği konusu üzerine yoğunlaştırılarak öğrenmenin kalıcı olması ve öğretimde izlenecek yolun, kavram ve genellemelerin açıklayıcı, yorumlayıcı bir yaklaşımla öğretilmesi amaçlanırken, çocuğun çevresinde bulunan atık ve artık materyallere farklı bir gözle bakması ve onları sanat eğitimi çerçevesinde görsel uyaran olarak kullanmasının önemi üzerinde bilinçli olarak ve özellikle durulmuştur.

Uygulama kapsamında ilk aşamada evde ders ve TV izlemekten başka alternatif aktivitesi olmayan çocuklara, sanat eğitiminde kullanılması düşünülen materyal, araç ve yöntem ile ilgili temel bilgiler anne ve babalar tarafından hazırlanıp çocuklara sunulur her bir malzeme tek tek tanıtılır. Atık ve artık materyallerin asıl işlevlerinin dışında, farklı bakış açısıyla uygun bir biçimde nasıl kullanılabilceği konusu oyunlaştırılarak çocuğun bir şekilde detaylarıyla gösterilerek anlatılır. Öğrencilerin konuyu anlayıp kavramasını müteakip her bir malzemenin neye dönüşüp dönüşmeyeceği konusu üzerinde tek tek münazara yapılarak, son aşamada da bu eğitime başlamadan önce deneme/yanılma şeklinde ele alınarak ortaya çıkarılan örnekler çocuğun ufkunu açma adına örnek çalışma olarak gösterilir.

5. BULGULAR

Araştırmacı, bulunduğu ilde bulunan Üniversitede görev yaparken; “o ilde bulunan TED özel koleji dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinden iki grup belirlenerek öğretmenlerinin nezaretinde, Üniversitenin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü’nde bulunan yaratıcılık atölyesine davet edilmiştir. Söz konusu üniversitenin yukarıda adı geçen bölümünde okuyan öğrencilerin nezaretinde atık ve artık malzemelerin kullanımıyla ilgili bir uygulama yaptırılmıştır. Bu uygulama, tamamen atık ve artık materyallerden oluşan karınca, hamam böceği, arı, sinek, tavus kuşu, fare, kedi, köpek vb. böcek ve minyatür hayvan çalışmalarından oluşmaktaydı.

Araştırma uygulamalarının yapıldığı yıl ve adı geçen okulda (TED Koleji) bahse konu dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenleri çocuklara, araştırmacı tarafından araştırmaya yönelik uygulamaların yaptırıldığı; atık ve artık materyallerle yaptırılan çalışmalardan oluşan bir sergi düzenlenmiştir. Yaratıcılık atölyesinde sorumluluğum altında bulunan ve etkinliği yapan öğrencilerle birlikte sergiye araştırmacı katılmıştır. TED Koleji'nin geniş sergi salonunda kalabalık bir davetlinin katıldığı sergide öğretmenler araştırmacıya; “hocam bu sergi sizin sayenizde açıldı, biz daha önce makarnadan, Antep fıstığından, kabak çekirdeğinden ve hurma çekirdeğinden, leblebiden böcek yapılabileceğini bilmiyorduk, ceviz kabuğundan fare, çam kozalağından tavus kuşu, eski çoraptan köpek başı yapılabileceğini tasavvur edemiyorduk, bizim ufkumuzu siz açtınız. Atölyenizde yaptığımız uygulamadan sonra sanata, çevreye bakış açımız değişti ve sanatın ille de kağıt, kalem, boya veya alçı, kil, ahşaptan ibaret olmadığını bizlere öğrettiniz. O günden beri herhangi bir atık veya artık malzemeye farklı gözle bakmaya başladık. Bunları sanat eserine dönüştürme çabası içinde olmaya başladık” diye olumlu tepkilerde bulunmuşlardır.

Söz konusu okulun öğretmenleri, okullarında araştırmacı tarafından yapılan bu etkinlikleri, farklı okullarda görev yapan meslektaşlarıyla paylaşmışlar. Bu öğretmen ve idareciler dekanlıktan resmi olarak talepte bulunarak aynı etkinliğin okullarında da yapılmasını istemişlerdir.

Yazar bu talebi de göz önünde bulundurarak uygulama alanını daha da genişletir ve talepte bulunan okul idaresine; “bu etkinliği öğrencilere değil de öğrencilerin anne ve babalarına yapalım” diye teklifte bulunur. Okul idaresi teklifi kabul edince yazar bu konuyla ilgili bir proje hazırlar. Proje; “Çocuğun Sanat Eğitiminde Anne Ve Babalar Aktif Rol Alsınlar” konusu ile ilgilidir.

Kısa bir zaman (bir yıl) içerisinde proje uygulamaya konur ve haftanın sadece bir (Cumartesi) günü iki saatliğine veliler okula davet edilir. Proje kapsamında ilk önce velilere; çocuklara, sanat eğitiminde kullanılması düşünülen materyal ve araçlar kapsamında atık ve artık malzemenin neler olduğu konusunda ve daha sonra yöntem ile ilgili temel bilgiler anne ve babalara sunularak her bir malzeme tek tek tanıtılmıştır. Atık ve artık materyallerin asıl işlevlerinin dışında, farklı bakış açısıyla uygun bir biçimde nasıl kullanılabilirliği konusu oyunlaştırılarak velilere açık bir şekilde detaylarıyla gösterilerek anlatılmıştır. Örneğin bir leblebi ele alınarak velilere gösterilerek, neye benzediği konusunda münazara yapılmıştır. Fikir alış-verişi şeklinde geçen bu münazara sonucunda leblebinin arının veya böceğin başına benzediğine kanaat getirilerek arının veya böceğin geri kalan kısımları ve artık malzemenin kullanılacağı konusunda münazara devam ettirilmiştir. Velilerin konuyu anlayıp kavramasını müteakip her bir malzemenin neye dönüşüp dönüşmeyeceği konusu üzerinde tek tek münazara yapılarak, sonuca gidilmeye başlanmıştır. Son aşamada da bu eğitime başlamadan önce deneme/yanılma şeklinde ele alınarak ortaya çıkarılan çalışmalar anne-babaların ufkunu açma adına örnek çalışma olarak gösterilmiştir.

Söz konusu okulun her yıl düzenlediği ve aynı yılın eğitim-öğretim ve uygulamaların tartışıldığı yılsonu veli toplantısı yapılmıştır. Geleneksel yılsonu veli toplantısında, okul müdürü velilere araştırmacıyı tanıtmış; “sevgili veliler, okulumuz il genelinde ve hatta Türkiye genelinde bir ilki başardı. Üniversitemizin güzel sanatlar eğitimi bölümünde görev yapan hocamızın ortaya koyduğu proje kapsamında; velilerimizi sanat eğitimi konusunda eğitime tabi tuttuk. ‘Çocuğun Sanat Eğitiminde Anne ve Babalar da Aktif Rol Alsınlar’ adlı proje ile okulumuzda yaklaşık on hafta boyunca anne ve babalara sanat eğitimi verildi. Çevremizde bulunan atık ve artık malzemelerin ağırlıklı olarak kullanıldığı ve tamamen gönüllülük esasına dayalı bu eğitim programını okulumuzda uyguladığı için üniversitede görev yapan hocamıza ve geniş katılımınızdan dolayı da siz velilere çok teşekkür ediyorum. Etkinliğe katılan velilerimizle bu konuyu konuştuğumuzda hepsinin gözlerinde heyecan ve mutluluk içinde olduklarını gördüm.” demiştir.

Ayrıca “Burada bulunan ve sanat eğitimi etkinliğine katılan bir velimize söz vermek istiyorum”; diyerek velilere söz vermiştir.

Bir veli; “BenOkulusınıf öğrencisi Ş.C.’nin annesiyim. ‘Çocuğun Sanat Eğitiminde Anne ve Babalar da Aktif Rol Alsınlar’ adlı proje ile çocuğumun okuduğu okulda yaklaşık on hafta boyunca anne ve babalar olarak içinde merak etmek, düşünmek ve yaratıcılık olan sanat eğitimine tabi tutulduk. Orada anne-babaların düşüncesini, hayal gücünü ve en önemlisi yaratıcılıklarını geliştirmek üzere atık ve artık malzemelerle üç boyutlu böcek ve minyatür hayvan figürleri yaptık. Biz öğrenci velileri olarak bu etkinlikten azami derecede istifade ettik ve bunun sonucunda da okulumuzda yılsonunda bir sergi açtık. Bu sergiyi hocamızın sayesinde gerçekleştirdik. Çünkü üniversite yıllarım da dahil olmak üzere ben ve katılımcı veliler bugüne kadar evsel atıklardan böcek ve hayvan figürü, Antep fıstığından, kabak çekirdeğinden ve hurma çekirdeğinden, leblebiden böcek yapılabileceğini bilmiyorduk, ceviz kabuğundan fare, çam kozalağından tavus kuşu ve baykuş, eski çoraptan köpek başı, araba yıkama süngerinden minyatür hayvan yapılabileceğini tasavvur

gelmektedir. Hastalık nedeniyle sağlık bakanlığının uygulamaya koyduğu yasaklara ek olarak bir de “ya çocuğuma bulaşırsa” düşüncesinde olup kaygıyı kaosa dönüştüren anne-babaların sayısının eklenmesiyle bu endişeler inanılmaz boyutlara ulaşmıştır. Bu insanlar çocuğu okula göndermedikleri gibi sokağa, parka ve bahçeye bile çıkarmayarak evde kaosun, stresin, gerilimin ve hatta anne-baba arasında tartışmaların yaşanmasına neden olmaktadır.

Anne babaların, evde kalmak zorunda bırakılan çocukların evde TV’de ders çalışma, yemek yeme, TV izleme, uyuma süreleri dışında kalan zamanlarını geçirecekleri bir zaman dilimi yaratarak oyun ve sanatı birlikte ele alıp eğitim psikolojisi ve çocuk psikolojisi çerçevesinde bu dezavantajlı durumu avantaja dönüştürme girişimini hiç vakit kaybetmeden hayata geçirmeleri gerekmektedir.

Proje ile hayata geçirilen uygulama sonrası pandemi döneminde zorunlu olarak sanat eğitimcisi rolü üstlenen aile bireyleri olarak televizyondan uzakta aile bireyleri birbiriyle daha fazla konuşarak, ebeveynler çocuklarıyla daha fazla zaman geçirerek ve en önemlisi aile olmanın ne demek olduğu gerçeğini toplum olarak çok sıkıntılar yaşanan bu pandemi döneminde öğrenildi. Bu süreç aile fertlerinin pandemiyle farkında olmadan birçok farklı kazanımlar elde ettiği gerçeğini ortaya koymaktadır. Anne, babanın ve diğer aile bireylerinin elde etmiş olduğu bu kazanım ile birlikte bir çocuk gibi merak ederek, hayal kurarak bu uygulamaya entegre olması çocuğun yanı sıra kendine de (çalışıyorsa) iş ortamından, ev hanımıysa evdeki asıl görevlerinden bir süreliğine uzak kalması ve deşarj olması açısından da büyük kazanımlar sağlayacaktır. Bir anne olarak bunları başardığında annenin özgüveni gelişecek, çocuklarına, “sanat eğitimciliği alanında” (bir gönüllü olarak) bende varım diyerek normal şartlardakinden farklı bir yeteneğe/düşünceye sahip olduğunu gösterecek ve bir farkındalık yaratmış olacaktır. Ayrıca bu kazanımlarla evdeki veya sosyal çevresindeki insanlara “her şeyin üstesinden gelebilen, güçlü bir kadın” imajı vermiş olacaktır.

Anne-babanın evde yapmış oldukları sanat etkinliklerinde amaç, evde uzun süre kalmak zorunda olan okul öncesi ve ilkököl dönemi çocuğun bu süreçte okul etkinliklerinden bir nebze de olsa geri kalmaması, onun bu süreçte farklı etkinliklerle dikkatinin sokak, oyun parkı, AVM gibi ortamlardan daha farklı ortamlara çekilmesi ve en önemlisi çocuklar için çok büyük önemi olan oyunlarla bu etkinliğin desteklenmesi, bireysel olarak ele aldığımızda ise içinde oyunun olduğu çocuğun yaşam felsefesini, hayal gücünü ve bakış açısını imkânlar dahilinde, herhangi bir zorlamaya mahal vermeden genişletmek ve zenginleştirmektir.

Bu uygulamayla çocukların, çevrelerinde bulunan ve ortalık yerde durup çöpe atılmayı bekleyen “atık” malzemelere şimdiye kadar olan bakış açısını değiştirerek ya da dolapta ve kilerde yemekte kullanılmak üzere bekletilen (evsel) artık malzemeler olan baklagilleri farklı bir şekilde ele alıp asıl fonksiyonlarının dışında değerlendirip, yaratıcılığını geliştirirken çocuğa kırtasiyecilerde satılan hazır malzemeyi kullanma alışkanlığından vazgeçirilerek araştırma yapma alışkanlığı kazandırılmış olur.

Yapılan bu çalışma ile, evde uzun süre kalmak zorunda olan okul öncesi ve ilkököl dönemi çocuğun pandemi süreci boyunca okul etkinliklerinden bir nebze de olsa geri kalmaması, onun bu süreçte farklı etkinliklerle dikkatinin dağıtılması, kendini sokağa çıkmak zorunda hissetmemesi, dolayısıyla dikkatinin sokak ortamından daha farklı ortamlara çekilmesi ve en önemlisi çocuklar için çok büyük önemi olan oyunlarla bu etkinliğin desteklenmesi bireysel olarak ele aldığımızda ise içinde oyunun olduğu çocuğun yaşam felsefesini, hayal gücünü ve bakış açısını imkânlar dahilinde, herhangi bir zorlamaya mahal vermeden genişletmek ve zenginleştirmek olup buradaki asıl amaç çocuğa akademik bilgi vermeden de öte çocuğun sahip olduğu yaratıcı potansiyeli irdeleyip ortaya çıkartmak ve ona öncülük etmek, ilham vermektir.

7. ÖNERİLER

Pandemi döneminde zorunlu olarak sanat eğitimcisi rolü üstlenen anne ve babanın böyle bir fırsatı iyi değerlendirmesi elde etmiş olduğu bu rolü fırsata çevirip bundan sonraki süreçte de çocuklarla yakın ilişki kurma adına büyük bir kazanım olduğu gerçeği unutulmamalıdır. Ancak aile efradıyla da olsa gerçekleştirilen etkinlikte gerek kullanılan malzemenin bir kısmının artık malzeme olması yönüyle hijyen kurallarına azami dikkat gösterilerek pandemi sürecinde ev içinde uygulanan kurallar kesinlikle ihmal edilmemelidir. Bu konuda ülkemizde T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından özellikle evsel atıkların toplanması esnasında yeni tip koronavirüsle etkin mücadele etmek amacıyla dikkat edilecek hususlara ilişkin ‘Atık Toplama İşinde Faaliyet Gösteren İşyerlerinde; Yeni Tip Koronavirüs Salgınından Korunmaya Yönelik Kontrol Listesi’ ve ‘Belediye Atık Toplama İşinde Faaliyet Gösteren İşyerlerinde Yeni Tip Koronavirüs İle Mücadelede Dikkat Edilecek Hususlar’ı içeren dökümanlar hazırlanmıştır (URL-2, URL-3). Bu bağlamda sanat eğitimcisi rolü üstlenen anne ve babalara öneride bulunacak olunursa;

- ✓ Konuya mantıklı yaklaşıldığında, pandeminin ve beraberinde getirdiği hayatın herkes için yeni bir yaşam şekli olduğu kesinlikle unutulmamalıdır.
- ✓ Eğitici, öğretici ve en önemlisi içinde sanatın da bulunduğu bu oyunlar sayesinde çocuğun algılama yeteneği güçlendirilirken atık malzeme ile artık malzeme arasındaki farkı görüp algılaması sağlanmalıdır.
- ✓ Aile bireyleri olarak çocuklarınızla, ortak keyif alacağınız, hiç yapmadığınız bir şeyi deneme adına birlikte bir plan yapılmalı ve bu sık sık tekrarlanmalıdır.
- ✓ Eleştiri yaparken yapıcı olunmalı, yıkıcı olunmamalıdır.
- ✓ Sadece yanlış veya hatalı uygulamalarda uyarı yapılmalı fakat onun elinden çalışma alınarak tamamlamaya çalışılmamalıdır.
- ✓ Etkinlik okul havasına sokulmadan yapılmalıdır. Uygulama esnasında çalışmayla veya kullanılan malzemeyle ilgili espriler (örneğin; “ne kadar çok bakliyat kullandık! Bunların üzerine biraz daha koysam, size bir akşam yemeği çıkarırdım gibi”), mini hikayeler üretilmeli ve bu süreçte bol bol gülünmeli ve hatta kahkahalar atılmalıdır.
- ✓ Bu neşeli ve kahkahalı ortam çocuğun performansını yüzde yüz artırırken, aile bireylerinin televizyon başından uzaklaşmasına, bir araya gelmesine ve sıcak aile ortamının sağlanmasına da vesile olacaktır.
- ✓ Böceğin bir uzvunu yaparken çocuğun fikri alınarak işe başlanmalı ve onun merak etmesi, eldeki malzemelerden hangisinin bu işi göreceği konusunda düşünmesi sağlanmalıdır.
- ✓ Bu konuda ilk fikrini söyleyen hep çocuk olmalıdır. Sonraki aşamalarda (şu olmaz mı? diyerek ve) kesin yargıdan kaçınarak ebeveynler kendi fikrini söylemelidir.
- ✓ Bu etkinlikle çocuğun merak etmesi, düşünmesi ve hayal kurması sağlanmalıdır.

Son söz olarak tüm aile bireylerinin yorgun, gergin ve stresli olabileceği böyle bir zamanda çocukla ilişkilerinde sakin ve tahammüllü olunmalıdır. Özellikle çocukların evi dağıtıp kirletmesiyle başlayan tartışmalardan ve uyarılardan bu dönemde mümkün olduğunca uzak durulmalıdır. Hiç değilse bu sıkıntılı süreci atlattıncaya kadar biraz daha anlayışlı ve hoşgörülü olmaya çalışılmalıdır.

Çocuklar belirli bir yaşa ergenliğe kadar soyut kavramları algılayamazlar. Somut kavramları algılayan çocuğun yaşam alanını oluşturan oyun bir nevi çocuğun geleceğe hazırlanmasının provasıdır. Ebeveynlerin sanatsal etkinlikleri oyun haline dönüştürmesi çocukların ilgisini çekecek, yaratıcılıklarını geliştirecek, sosyalleşmelerini sağlayacak, el-kol kaslarının gelişimini sağlayıp onların el- zihin koordinasyonlarını kurmalarına büyük oranda yardımcı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Acer, D. (2011), “Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Materyal Geliştirme Dersine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi,” *İlköğretim Online Dergisi*, 10(2):421-429.
- Ayaydın, A. (2009). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi* (1. Baskı), Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Bigalı, Ş. (1984). *Resim Sanatı*, Şafak Matbaası, Ankara.
- Feeney, S., & Moravcik, E. (1987). “A thing of beauty: Aesthetic development in young children”, *Young Children*, 42(6):6-15.
- Güçdemir, Y. (2020). “Küresel Salgın, Dijital Teknolojilere Bağımlılığı Artırdı”, <https://www.istanbul.edu.tr/tr/haber/prof-dr-gucdemir-kuresel-salgin-dijital-teknolojilere-bagimlilik-artirdi>. [cited 2021 Fbr 05].
- Karabay, Ö. (2018). “Temel tasarım elamanlarının kullanılması bağlamında çocuk resimlerinin okunması”, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Eğitim Bilimler Enstitüsü, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Kırıçoğlu, O. T. , Tekin, O. (2009). *Sanat Kültür Yaratıcılık Görsel Sanatlar ve Kültür Eğitimi-Öğretimi*, Pegem Akademi, Ankara.
- Öncü, Ç. E. (2021), “Çocukluk Döneminde Sanat ve Yaratıcılık”, *İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi*, İstanbul.

Özdemir, N. (2006). Türk Çocuk Oyunları. C. I-II, Akçağ Yayınları, Ankara.

Şişginoğlu, K. (2013). “Çocuğun Resim Dünyası ve Sanat Eğitimi”, <http://kavramsalsanat.blogcu.com> [Internet]. [cited 2021 Mar 12].

İnternet Kaynakları

URL-1, <https://www.dbe.com.tr/tr/cocuk-ve-genc/11/cocuklari-korona-virusunun-psikolojik-etkilerine-karsi-nasil-desteklemeliyiz/> [Internet]. [cited 2021 Jan 20].

URL-2, https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/42423/atik_brosur_20200415.pdf Belediye Atık Toplama İşinde Faaliyet Gösteren İşyerlerinde Yeni Tip Koronavirüs İle Mücadelede Dikkat Edilecek Hususlar [Internet]. [cited 2021 Apr 02].

URL-3, https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/42424/atik_toplama_kontrol_listesi_20200415.pdf, Atık Toplama İşinde Faaliyet Gösteren İşyerlerinde; Yeni Tip Koronavirüs Salgınından Korunmaya Yönelik Kontrol Listesi [Internet]. [cited 2021 May 01].

URL-4, <https://www.weltheimat.com/biz-cocukken/> [Internet]. [cited 2021 Jan 17].